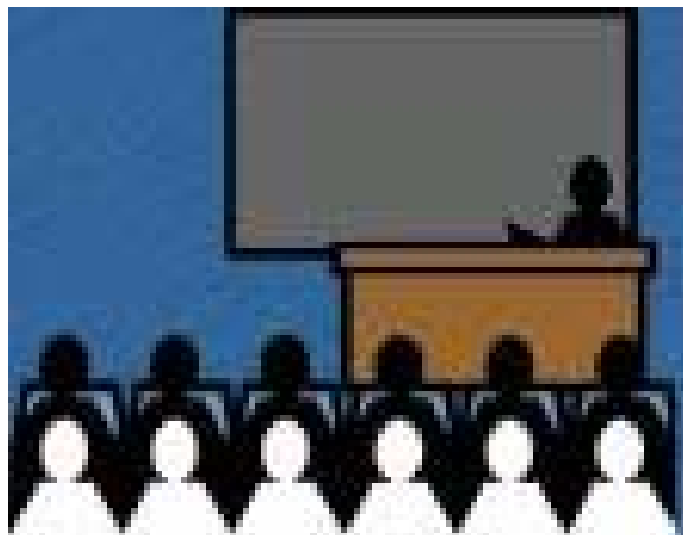

NACIONALNI KURIKULUM

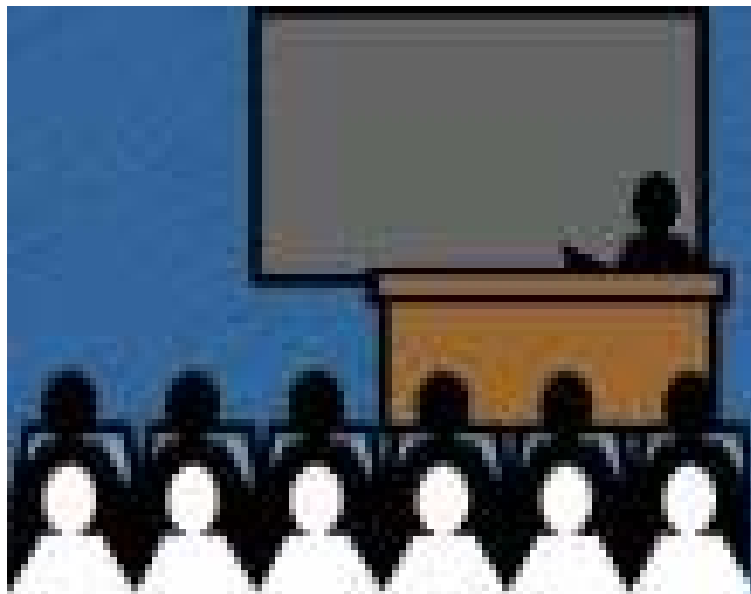

**Seminar
Kurikulum u visokom
obrazovanju**

Bjelolasica, 3. srpnja 2007.

**Dr. sc. Dijana Vican
Odjel za pedagogiju
Sveučilište u Zadru**

ODGOJNO-OBRAZOVNA DJELATNOST

1. postavljanje cilja
2. strukturiranje problema izlaganja
3. strategije/stil poučavanja
4. instrument/i vrjednovanja

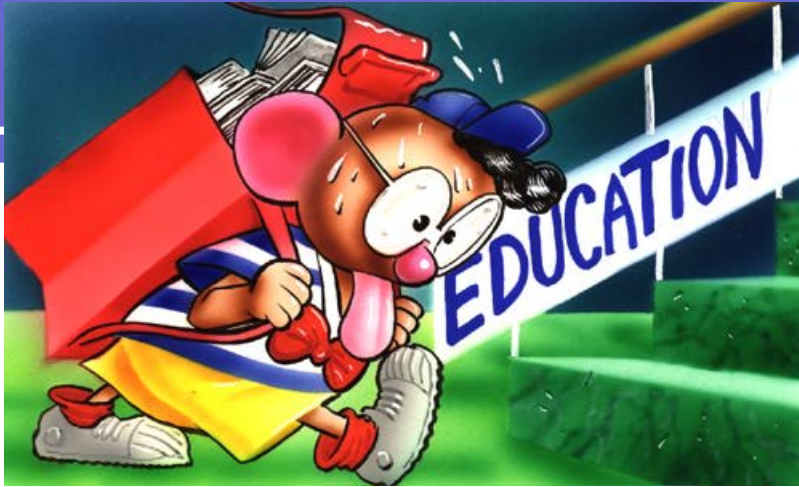
CILJ IZLAGANJA I DISKUSIJE:

- ☐ objasniti odgojno-obrazovne promjene u Hrvatskoj
- ☐ osvijestiti potrebu preuzimanja zajedničke odgovornosti

SUDIONICI TREBAJU:

- ☐ usvojiti (novu) znanstveno-stručnu terminologiju
- ☐ upoznati se sa sastavnicama kurikuluma
- ☐ razumjeti segmente promjena u obrazovnom sustavu
- ☐ biti osposobljeni za promišljanje i vrjednovanje kratkoročnih i dugoročnih ciljeva odgoja i obrazovanja
- ☐ razumjeti potrebu vrednovanja i samovrednovanja odgojno-obrazovnog rada

r a s t e r e ć e n j e

H N O S

- prenatrpanost gradiva

- nejasni (dvojni) ciljevi

- izostaje svrhovitost

- nekonzistentnost sadržaja

- nema doživljaja

- nekoherentnost gradiva

"I premda sve reforme nastavnih planova i programa ističu konzistenciju, malo ih razmišlja o potrebi za koherencijom."

Stoll, L. I Fink D. (2000), *Mijenjajmo naše škole*, Educa, Zagreb, str. 167.

"Ironija je u tome da od učenika očekujemo da učine ono što je i stručnjacima teško."

Ibid, str. 167.

- Pristup provođenja promjena u školi – pragmatičnost.

- Metode rada u školi se mijenjaju (tradicionalne u suvremene).
- Nastavni plan ostaje isti. Nastavni programi se "čiste". Rasterećuju se učenici i nastavnici od viška gradiva.
- Organizacija u školi postaje slobodnija; interijer prilagođen nastavnom satu.
- Poučavanje usmjereno prema učeniku. Počinje prevladavati individualni nastavni rad.
- Memoriranje i reproduciranje znanja zamjenjeno istraživačkim radom.

H N O S

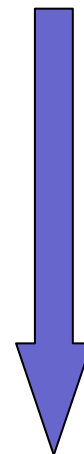
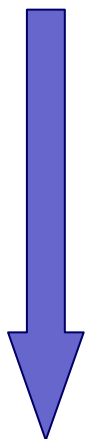
Hrvatski nacionalni obrazovni standard

- ☐ senzibilizira učitelje za promjene u nastavnom radu
- ☐ koristi razmjenu dobre prakse za poboljšanje nastavnog rada
- ☐ unosi promjene u interijer škole
- ☐ angažira učitelje na kreativniji rad u nastavi
- ☐ afirmira pozitivno ozračje u školi
- ☐ otkriva slabosti nastavnog plana i programa

SADRŽAJI UČENJA / POUČAVANJA

METODE UČENJA / POUČAVANJA

Nastavni plan i program
za osnovne škole

Usavršavanje učitelja
kroz različite tečajeve

Obrazovanje je progresivno otkrivanje vlastitog neznanja.

Will Durant

KURIKULUM

= razvojni odgojno-
obrazovni ciklus koji se
temelji na određenim
zakonitostima

❖ NACIONALNI KURIKULUM – ŠKOLSKI KURIKULUM

- što, kako, s kime i s čime, u kojem vremenu sve škola čini i planira činiti – **efektivno** i **efikasno** – za svoje učenike?

Obrazovanje još uvijek pati od dvije bolesti:

- ❑ loše prakse utemeljene na nepotpunim istraživanjima i
- ❑ nesposobnosti da se jasno razmjenjuju otkrića koja opovrgavaju stare mitove.

Vijeće za izradu kurikuluma predškolskog, osnovnoškolskog i
srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja

Prijedlog
strategije za izradu i razvoj nacionalnog kurikuluma
za predškolski odgoj, opće obvezno i
srednjoškolsko obrazovanje

Zagreb, travanj 2007.

***Strategija
za
izradu i razvoj
nacionalnog
kurikuluma***

➡ sadrži stručno utemeljene prijedloge za unaprjeđenje, osuvremenjivanje i kvalitativno poboljšanje sustava odgoja i obrazovanja.

➡ sadrži stručno utemeljene prijedloge za izradu, razvoj i implementaciju nacionalnoga kurikuluma za predškolski odgoj, opće obvezno obrazovanje i srednjoškolsko obrazovanje.

SUSTAV ODGOJA I OBRAZOVANJA

Poslijediplomski
studiji

Diplomski studiji

Preddiplomski studiji

Više i visoko obrazovanje

Gimnazije

Strukovne,
tehn, umjetn.

Industrijske i
obrtničke

Srednja škola

V. – VIII. razred

I. - IV. razred

Osnovna škola/ Obvezni odgoj i obrazovanje

Predškolski odgoj i obrazovanje

Dob

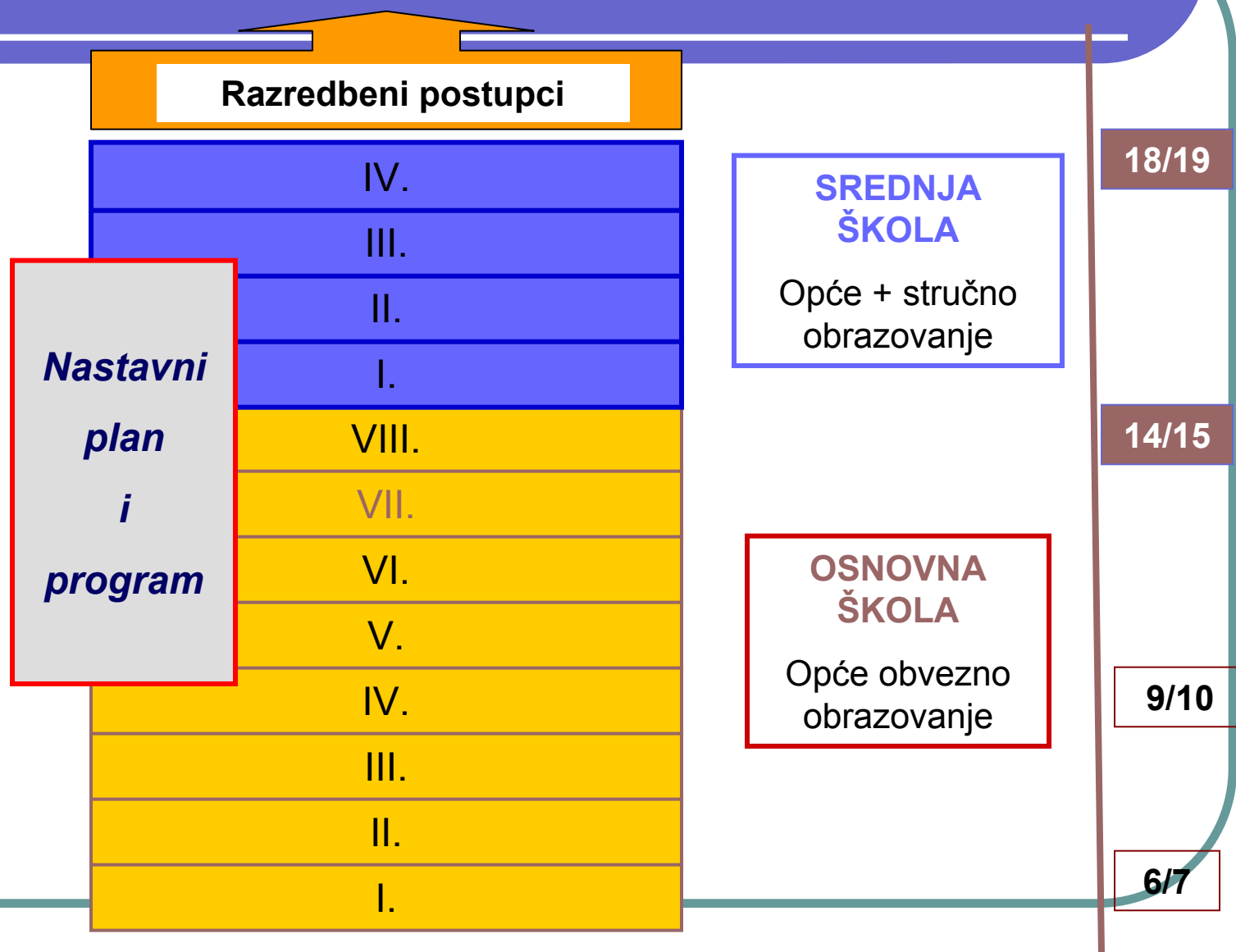
18

14

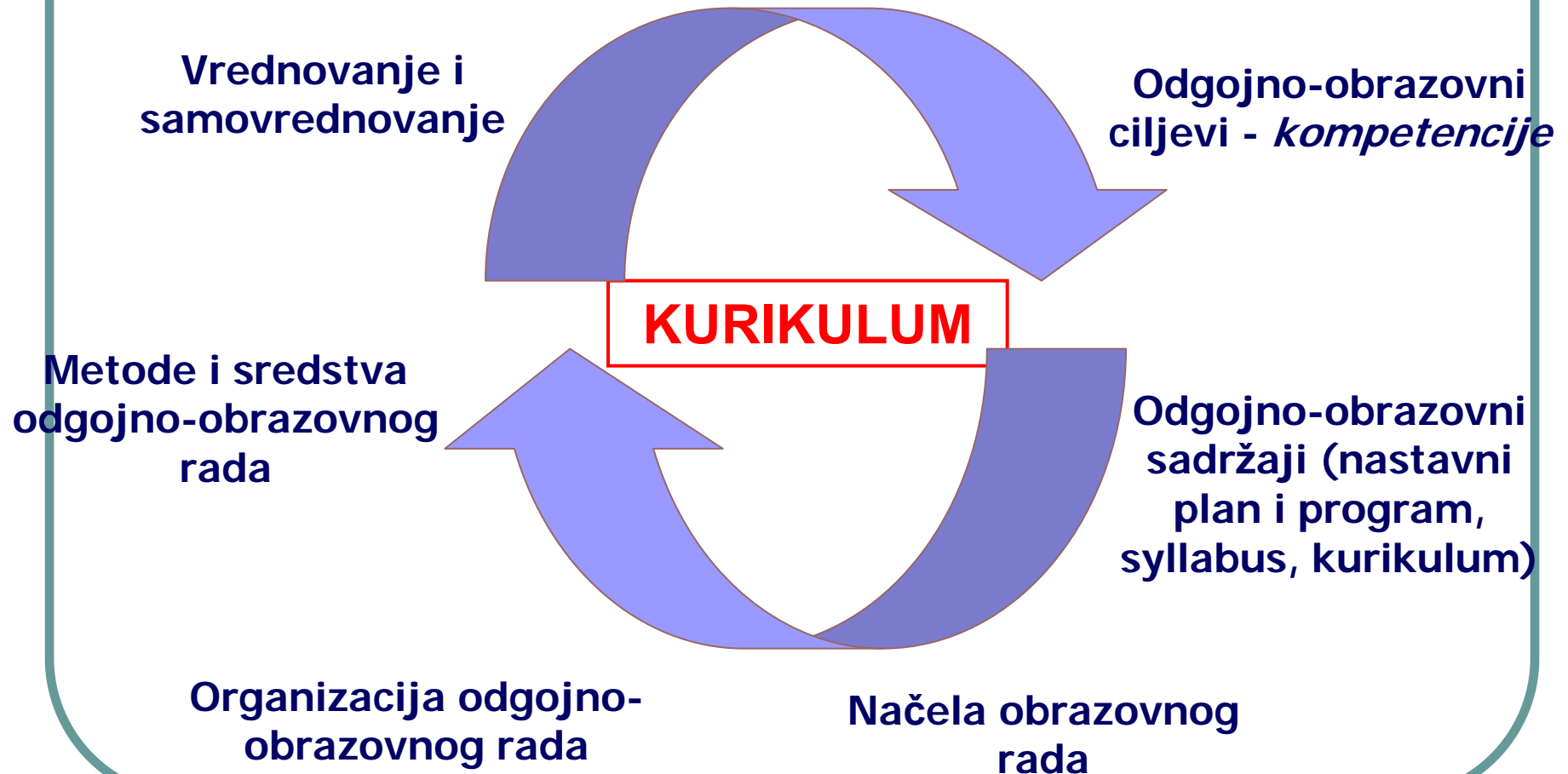
10

6/7

SUSTAV ODGOJA I OBRAZOVANJA

Odgojno-obrazovne vrijednosti

Ciljevi donošenja Strategije za izradu nacionalnog kurikuluma:

- ☐ definirati ciljeve i vrijednosti na kojima se zasniva odgoj i obrazovanje na razini predškolskoga, općeg obveznoga i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja
- ☐ unaprijediti kvalitetu odgojno-obrazovne djelatnosti/procesa, tj. kvalitete poučavanja i učenja
- ☐ osigurati jednakopravne i istovjetne uvjete učenja i poučavanja u hrvatskoj školi (pedagoški standard)
- ☐ osigurati uvjete za stalni razvoj okvira nacionalnoga kurikuluma
- ☐ sustavno i argumentirano prikazati prioritetnih promjena, određivanje nositelja promjena
- ☐ uskladiti sustav odgoja i obrazovanja s europskim sustavima

Zašto promjene?

- ☐ društvo znanja
- ☐ razvoj i stjecanje temeljnih kompetencija
- ☐ stjecanje stručnih kompetencija
- ☐ produljenje obveznog obrazovanja na srednje obrazovanje
- ☐ potreba osposobljavanja za cjeloživotno učenje
- ☐ konkurentnost

Identificiranje stanja na predškolskoj razini

- ❑ nizak obuhvat djece predškolskim odgojem i obrazovanjem (43%)
- ❑ trajanje programa »predškole« od 250 sati nedovoljno je za pripremu djeteta za organizirani obrazovni sustav

Identificiranje stanja na osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini

- ☐ nesklad planskog i programskog opterećenja učenika
- ☐ centraliziran predmetno orijentirani plan i program
- ☐ izjednačavanje primarnog obrazovanja i osnovnog obrazovanja
- ☐ nedovoljna planska i programska diferenciranost za učenike s posebnim potrebama

Identificiranje stanja na srednjoškolskoj razini

- ☐ horizontalna i vertikalna prohodnost na razini srednjih škola
- ☐ slaba vertikalna prohodnost iz strukovnih škola
- ☐ strukovni programi ne odgovaraju potrebama tržišta rada
- ☐ strukovni programi se ne temelje na kompetencijama
- ☐ planska i programska diferenciranost za učenike s posebnim potrebama
- ☐ nepripremljenost učenika za cjeloživotno učenje

Identificiranje stanja u obrazovnom sustavu

- ❑ inicijalno obrazovanje odgojitelja, učitelja i nastavnika i njihovo sustavno usavršavanje
- ❑ kompetencije ravnatelja, stručnih suradnika, savjetnika, mentora, inspektora (nadzornika) i njihovo sustavno usavršavanje
- ❑ pedagoški standard obrazovnih ustanova
- ❑ standardi obrazovnih sredstava
- ❑ integrativni sadržaji

Identificiranje stanja u obrazovnom sustavu

- ❑ vrjednovanje i samovrjednovanje obrazovnog rada
- ❑ vrjednovanje i nagrađivanje posebnih doprinosa
- ❑ decentralizacija prema autonomiji škola
- ❑ fleksibilnost – odnos nacionalnog i školskog kurikuluma
- ❑ strukovni programi – potrebe tržišta rada
- ❑ upravljanje školama
- ❑ profesionalna orijentacija
- ❑ ovlaštenja i odgovornosti

ODGOJNO-OBRAZOVNA INFRASTRUKTURA U RH

- ❑ Agencija za odgoj i obrazovanje
- ❑ Agencija za strukovno obrazovanje
- ❑ Agencija za obrazovanje odraslih
- ❑ Agencija za znanost i visoko obrazovanje
- ❑ Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

**Strategija
za
izradu i razvoj
nacionalnog
kurikuluma za
predškolski
odgoj, opće
obvezno i srednje
obrazovanje**

☐ društveno-kulturni kontekst i povijest nacionalnog školstva

☐ zakonski propisi

☐ razvojne smjernice Hrvatske

☐ Odgojno-obrazovne vrijednosti

☐ Odgojno-obrazovni ciljevi - *kompetencije*

☐ Odgojno-obrazovni sadržaji - područja

☐ Načela obrazovnog rada

☐ Organizacija

☐ Metode, sredstva i načini rada

Vrjednovanje

Samovrjednovanje

Temeljne kompetencije

- ☐ komunikacijske
- ☐ matematičke
- ☐ informatičko-tehnologijske
- ☐ prirodoznanstvene
- ☐ socijalne
- ☐ poduzetničke
- ☐ učiti kako učiti

Obrazovna područja za opće obvezno obrazovanje

- ☐ jezično-komunikacijsko
- ☐ društveno-humanističko
- ☐ matematičko-prirodoslovno
- ☐ tehničko-tehnologijsko
- ☐ tjelesno-zdravstveno
- ☐ umjetničko
- ☐ praktični rad i dizajniranje

Načela nacionalnog kurikuluma

- ☐ uključenost svih učenika (obvezatnost)
- ☐ jednakost obrazovnih šansi za sve
- ☐ očuvanje nacionalnog identiteta
- ☐ kompetentnost i profesionalna etika
- ☐ demokratičnost
- ☐ autonomija škole
- ☐ pedagoški i školski pluralizam
- ☐ individualiziran pristup
- ☐ europska dimenzija obrazovanja
- ☐ cjeloživotno učenje

NACIONALNI KURIKULUM

ŠKOLSKI KURIKULUM

Državna matura

IV.

III.

II.

Temeljne

I.

kompetencije

VIII.

Temeljne
kompetencije

VII.

VI.

Temeljne kompetencije

V.

IV.

III.

Temeljne kompetencije

II.

I.

Srednja
škola

15/16

O
s
n
o
v
n
a

š
k
o
l
a

12/13

6/7

Predškolski odgoj i obrazovanje

NACIONALNI
KURIKULUM

Državna matura

za srednje
obrazovanje

za opće
obvezno
obrazovanje

za
predškolski
odgoj i
obrazovanje

IV.

III.

II.

I.

VIII.

VII.

VI.

V.

IV.

III.

II.

I.

Temeljne

kompetencije

Temeljne
kompetencije

Temeljne kompetencije

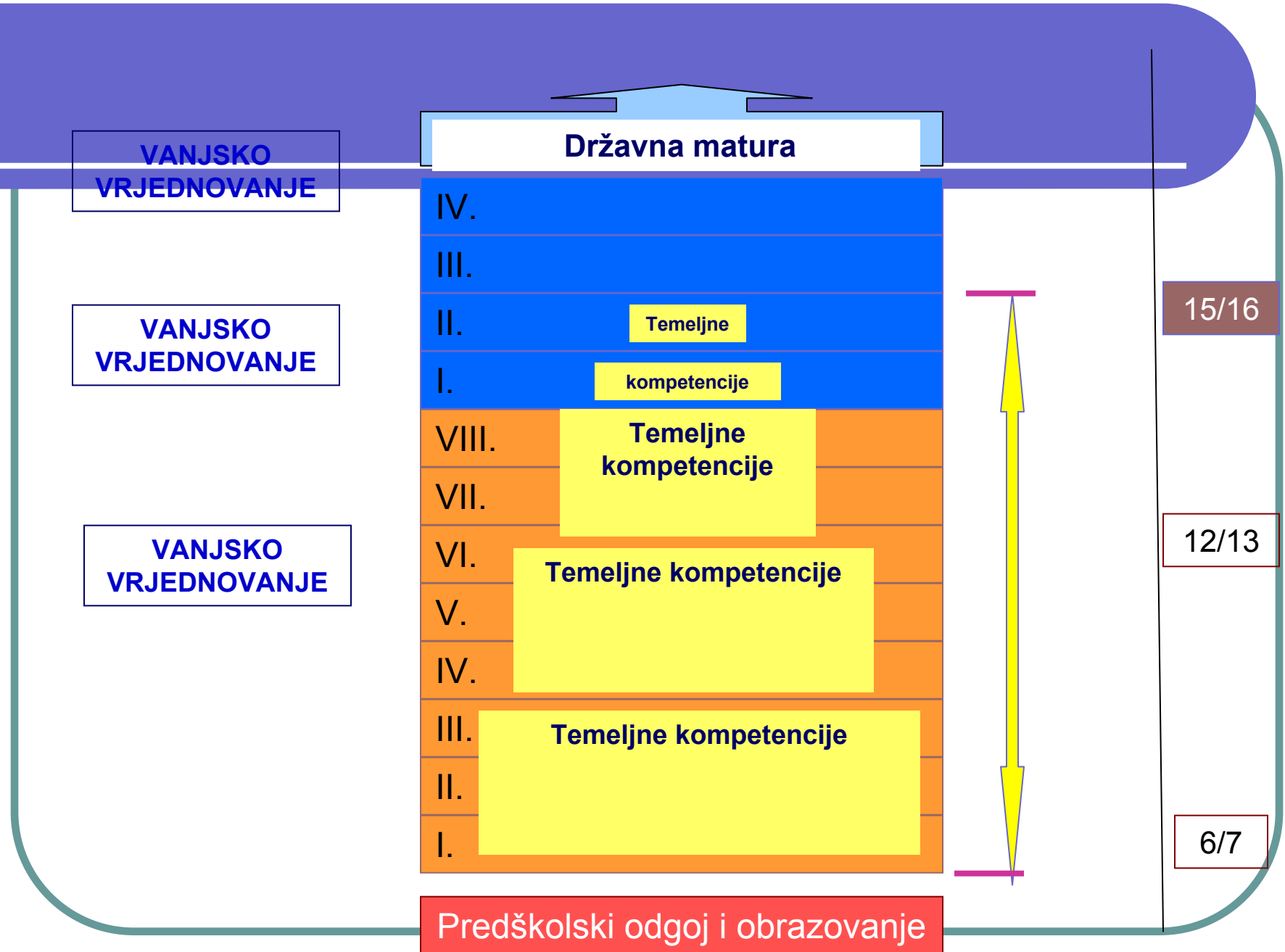
Temeljne kompetencije

Predškolski odgoj i obrazovanje

15/16

12/13

6/7

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA

- 6** – druga razina terciarnog obrazovanja – znanstveni stupanj
- 5** – prva razina terciarnog obrazovanja - predznanstvena
- 4** – više srednje obrazovanje
- 3** – srednje obrazovanje
- 2** – niže srednje obrazovanje
- 1** – primarni odgoj i obrazovanje
- 0** – predškolski odgoj i obrazovanje

KVALITETA SVIH SASTAVNICA KURIKULUMA

VRJEDNOVANJE

Stupanj ostvarenja
cilja/ciljeva

Stupanj kvalitete svih
sastavnica kurikuluma

Mjerenje

Vrjednovanje

Ocjenjivanje

- Dobar je!
- Sluša!
- Sve reklame zna napamet!
- Nikako se ne slažu! Ko pas i mačka su, a brat i sestra su.
- Još ne zna izgovoriti slovo r, a u školu će dogodine.
- Tko bi rekao da će Lovre postati dobar ko janje?!
- On? Otjerat će majku i oca u ludnicu.
- Ne možeš joj ništa dokazati.
- Kriv je! I gotovo!
- Tvrdoglav.
- Kod kuće ne jede, a kod susjede jede.

OCJENJIVANJE ili PROCJENJIVANJE

= davanje numeričke ili kategorijalne vrijednosti – ocjene - nekom predmetu, osobi, situaciji ili doživljaju.

1

2

3

4

5

OZNAKE u ocjenjivanju i vrjednovanju

- $\frac{1}{2}$

+

0

1

1

*

- - -

3

5

Ø

α

β

VRJEDNOVANJE ili EVALUACIJA

= određivanje vrijednosti nečega

= postupak provjere uspješnosti nekog programa kao što su npr. neki obrazovni program ili skup organizacijskih promjena u nekoj sredini, itd.

VRJEDNOVANJE

grč. *paidagogos*

lat. *paedagogus*

= sastavnica kurikuluma na temelju koje se planira i provodi promjena u odgojno-obrazovnoj i nastavnoj djelatnosti ili odgojno-obrazovnom sustavu.

POSTATI ČOVJEKOM ZNAČI ...

Remoralizacija
u značenju
preosmišljavanja svrhe,
cilja i značenja.

KOMPETENCIJE - STANDARDI

☐ odgojitelji

☐ učitelji

☐ stručni suradnici

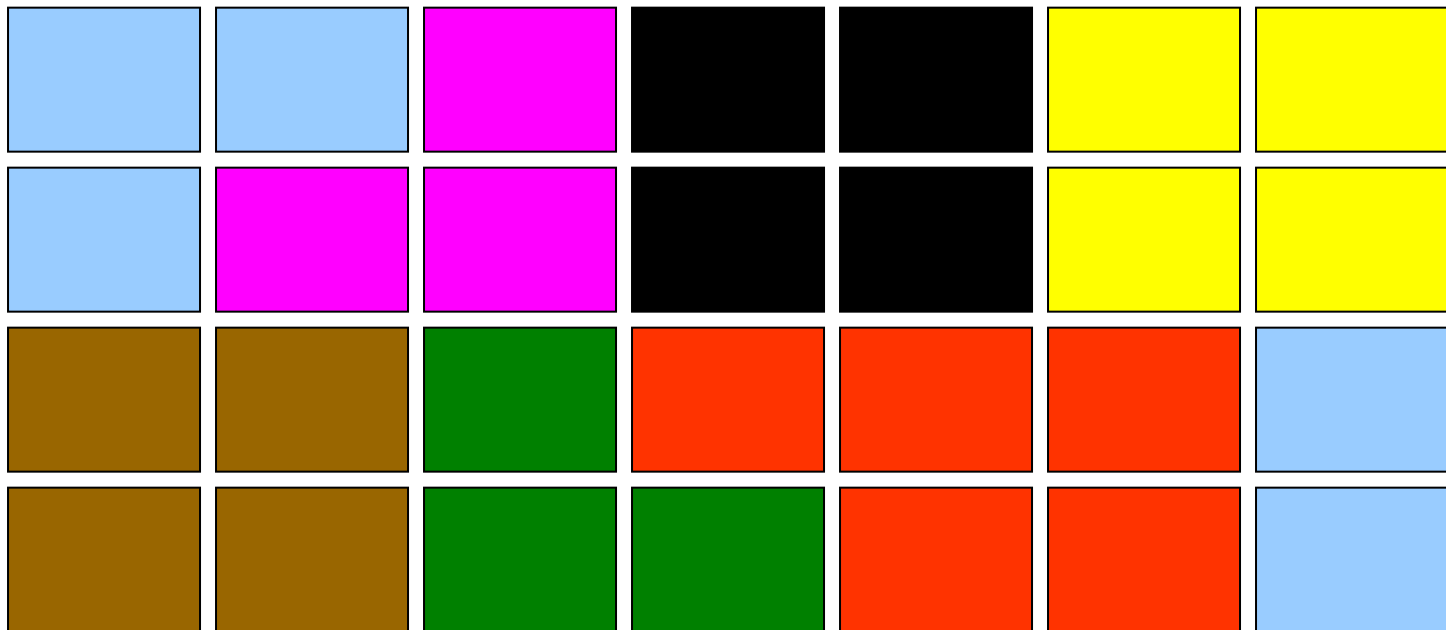
☐ ravnatelji

☐ mentori

☐ savjetnici

☐ inspektori

KOMPETENCIJE – skup znanja, sposobnosti i stavova

Steći znanja i biti osposobljen za ...

- odgovoran
- radoznao
- odlučan
- dobronamjieran
- strpljiv
- ljubazan
- iskren
- solidaran
- susretljiv
- brine o drugome
- tolerantan
- nesebičan
- pravedan
- dosljedan
- savjestan

Pretpostavke za izradu i razvoj nacionalnog kurikuluma

Osnovati poseban odjel /ured kao stalno središte za stručno-znanstveno praćenje i implementiranje (prikupljanje istraživačkih, statističkih i drugih podataka), razvoj kurikuluma i njegovo unaprjeđivanje kao trajni proces.

Regulirati upravljanje informacijama i podacima korisnima za praćenje i razvoj kvalitete; definirati tko je ovlašten za raspolaganje rezultatima istraživanja i vrjednovanja i utvrditi opseg i razinu transfera informacija prema direktnim i indirektnim sudionicima u odgojno-obrazovnom sustavu.

Pretpostavke za izradu i razvoj nacionalnog kurikuluma

Stvaranje jedinstvene metodologije za prikupljanje podataka relevantnih za razvoj odgojno-obrazovnog sustava.

MZOŠ, Zavod za statistiku, Grad Zagreb, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja prikupljaju podatke s različitom metodologijom i relativno sporim reažuriranjem podataka i informacija.

PRIORITETI

- ☐ definirati kompetencije odgojitelja, učitelja i nastavnika i ujednačiti njihovo inicijalno osposobljavanje i obrazovanje
- ☐ definirati kompetencije ravnatelja, stručnih suradnika, mentora, savjetnika i inspektora
- ☐ usavršavanje odgojitelja, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja, mentora, savjetnika, inspektora temeljiti na ispitivanju njihovih stvarnih obrazovnih potreba
- ☐ osposobiti nositelje odgojno-obrazovnoga rada za implementaciju kurikuluma

PRIORITETI

- ☐ omogućiti autonomiju škola i decentralizaciju odlučivanja
- ☐ jasno definirati uloge, ovlaštenja i odgovornosti svih nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti te razlučiti funkciju službe nadzora od inspekcije
- ☐ osigurati stalnu stručnu podršku i pomoć za implementaciju kurikuluma odgojiteljima, učiteljima, ravnateljima, stručnim suradnicima
- ☐ srednje strukovno obrazovanje temeljiti na ispitivanju tržišnih potreba i stvaranju programskih mreža lokalno i regionalno

PRIORITETI

- ☐ izraditi Strategiju za provođenje državne mature
- ☐ objavljivati informativne materijale i stručne priručnike
- ☐ osigurati materijalne i kadrovske potrebe odgojno-obrazovnih ustanova
- ☐ izraditi zakonsku regulativu s jasnom terminologijom, kao i provedbene akte

Svijet u kojem će živjeti naša djeca mijenja se četiri puta brže od naših škola. (G. Dryden i J. Vos, str. 102.)

*Mislim da nikoga
ne možete naučiti
da bude pjesnik, to je
apsurd.*

*Jedino što možete učiniti
je
ponuditi čovjeku pomoć i
skratiti taj put,
proces dolaženja do sebe
..."
G. STERN*

Vrijednosti u europskom kontekstu

- mir
- ljudska prava
- demokracija
- tolerancija
- solidarnost
- blagostanje
- jednakost
- interkulturalno razumijevanje

- individualizam
- poduzetništvo
- suradnički duh
- inicijativnost
- natjecateljski poriv
- odgovornost
- poštivanje privatnosti
- pravednost
- znanje

K U R I K U L U M = razvojni odgojno-obrazovni tijek

- Što?
- S kime?
- Kako?
- S čime?
- U kojem vremenu?

namjeravamo, planiramo učiniti i
činimo

- Efektivno?
 - Efikasno?
- za svoju djecu?

Jesu li samo nadanja jasna?

Što su naši prioritetni ciljevi?

E-mail: dvican@unizd.hr

Prezentaciju izradila: dr. sc. Dijana Vican